

5. De nugældende regler om dom til samfundstjeneste

5.1. Personundersøgelse forud for samfundstjenestedom

Af retsplejelovens § 808, stk. 1, fremgår, at der i straffesager skal tilvejebringes sådanne oplysninger om sigtedes personlige forhold, som må antages at være af betydning for sagens afgørelse vedrørende straffastsættelse eller anvendelse af anden retsfølge end straf. Af § 808, stk. 2, fremgår, at en nærmere undersøgelse vedrørende sigtedes personlige forhold, herunder navnlig hans tidligere og nuværende forhold i hjem, skole og arbejde samt hans legemlige og åndelige tilstand, i almindelig skal foretages, når der kan blive spørgsmål om anvendelse af blandt andet betinget dom herunder med vilkår om samfundstjeneste.

I Rigsadvokatens meddelelse nr. 4/1992 er fastsat retningslinier til anklagemyndigheden for indhentelse af personundersøgelser blandt andet i sager, hvor der opstår spørgsmål om idømmelse af samfundstjeneste. Det fremhæves i disse retningslinier, at det er anklagemyndigheden, der skal sørge for, at der indhentes en personundersøgelse i alle tilfælde, hvor der efter retspraksis er mulighed for, at afgørelsen kan falde ud til samfundstjeneste.

5.2. Idømmelse af samfundstjeneste

Reglerne om samfundstjeneste findes i straffelovens kapitel 8, §§ 62-67.

Hvis betinget dom ikke findes tilstrækkelig, kan retten i medfør af § 62 afsige betinget dom med vilkår om samfundstjeneste, hvis tiltalte findes egnet hertil. Afgørelsen om udsættelse af frihedsstraffen betinges af, at den dømte ikke i en prøvetid begår strafbart forhold, og at den dømte overholder de fastsatte vilkår.

Som vilkår for udsættelsen af frihedsstraf bestemmes i medfør af § 63, at den dømte skal udføre ulønnet samfundstjeneste i mindst 40 og højst 240 timer. Den fastsatte arbejdspligt skal opfyldes inden for en længstetid, der udmåles i forhold til antallet af arbejdstimer. I dommen fastsættes en prøvetid på højst 2 år. Prøvetiden ophører dog, når længstetiden for arbejdspligtens opfyldelse er udløbet, medmindre andet er bestemt i dommen. Den dømte undergives tilsyn i prøvetiden, og retten kan - hvis det findes for-

målstjenligt - fastsætte de samme vilkår, som i øvrigt kan fastsættes ved betingede domme.

I forbindelse med betinget dom med vilkår om samfundstjeneste kan der idømmes ubetinget frihedsstraf på op til 3 måneder eller bøde.

5.3. Brud på vilkår for samfundstjenestedom

Hvis den dømte overtræder vilkåret om samfundstjeneste eller andet vilkår, kan retten i medfør af § 66, stk. 1, enten træffe afgørelse om ubetinget frihedsstraf for den begåede lovovertrædelse eller bestemme, at betinget dom skal opretholdes, eventuelt i forbindelse med en forlængelse af længstetiden for samfundstjeneste og af prøvetiden.

Det følger af § 66, stk. 2, at der ved fastsættelse af ubetinget straf kan anvendes kombinationsdom, således at højst 6 måneder af den forskyldte straf fuldbyrdes, mens dommen i øvrigt gøres betinget. I disse tilfælde bortfalder vilkåret om samfundstjeneste. I forbindelse med fortsat samfundstjeneste kan der idømmes en ubetinget frihedsstraf på indtil 3 måneder.

Ved fastsættelsen af straf - som følge af vilkårsbrud - skal der i medfør af § 66, stk. 3, tages hensyn til omfanget af den samfundstjeneste, som den dømte har udført. En straf, som allerede er fastsat i forbindelse med den betingede dom, kan nedsættes.

5.4. Ny kriminalitet i prøvetiden for samfundstjenestedom

Begår den dømte nyt strafbart forhold i prøvetiden, og foretages der inden dennes udløb rettergangsskridt, hvorved han sigtes for forholdet, fastsætter retten en ubetinget straf eller anden retsfølge for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse, jf. § 67, stk. 1, jf. § 61, stk. 2. Når omstændighederne taler derfor, kan retten i stedet idømme ubetinget straf alene for det nye forhold, eventuelt i forbindelse med en ændring af vilkårene for den betingede dom, eller afsige ny betinget dom vedrørende begge lovovertrædelser.

Ved fastsættelse af ubetinget straf kan anvendes kombinationsdom, således at højst 6 måneder af den forskyldte straf fuldbyrdes, mens dommen i øvrigt gøres betinget. Det følger af § 67, stk. 2, at vilkåret om samfundstjeneste bortfalder i disse tilfælde, men at der i forbindelse med fortsat samfundstjeneste kan idømmes en ubetinget frihedsstraf på indtil 3 måneder.